

ה'ט"ו/סיון תר"ע

י ר י ש ל י מ

כל השבוע עבר מתוך טחיתות-עצבים, דאגה ורגז, אשר נכרו ורפו הליפות. ביום החמישי החלה הטיבה מבני מוסא. אותו יום, היללה ויום המחרת עדי-הצהרים עברו על העיר העתיקה בעונוי צפיה לאסונות חדשים. אך שום דבר לא קרה. החמון הזר יצא את העיר, הרחובות והמסמאות המעוקלים והאפלים החלו לובשים את צורתם הרגילה. רק החניות השחרות, פרוצות וריקות, העידו על אשר היה. דמינו, כי כבר הונה לנו. אך בשבת בבקר עברה ההכרה, כי העיבים מפיצים שמועה, כי יהודים התנקשו בנפשו של המופתי. גם מן הממשלה הודיעו את הדבר בהוספה, כי יש להשש לפערה הדשה, היות והירושלמים שלחו ידיעה עיד ההתנקשות לכל הנפרים בסביבה; היא אחוז אטום כאמצעים הדרושים, אבל... השמועה הסתעפה לגיימות אחרות. לפי האחת היו המתנפלים חגשה צעירים, לבושים בגדי אנשי צבא — והרי בידוע, כי סגם איש צבא הוא חיל יהודי או חיל יהודי משוחרר; לפי השנייה היו המתנקשות שתי צעירות יהודיות.

שוב החלה התכונה לקראת התפרצות-הדשה, בסממאות היהודים בעיר העתיקה, ביהוד במקומות שהישוב מעורב — קדרות ודאגה. על הפליטים שיצאו מן הדירות שבסמנות הנדחות בימי הפרעות הראשונות נוספו חדשים, יהודים מבני כל העדות, אשכנזים, ספרדים, מערביים וכו' — נושאים כלי-משבבם וחפציהם ועוברים אל קרוביהם או מתקבצים בבתי הכנסת, נתרוקנו עוד הרבה דירות, מופקרות לשרד ולגנבה בלילות.

וכך הוא המצב עד היום, כי ביד ניסן, בשכונות שקט. בעיר העתיקה יש בסחון ידוע במקומות שהישוב היהודי בהם הוא הטיבה אחת. מקומות אלה לא נוגעו גם בהתפרצות הראשונה והפורעים שנסו לחדר שמה נהדפו. אך רע המצב בסממאות בנות, ישוב מערבי. רבים יצאו שם מבתיהם, אך רבים העקשנים שאינם רוצים לזוז מסקומם, יעבר עליהם מה, ויש נודדים — יוצאים את הבית ועוברים אל ביה"כ, שוב חוזרים אל הבית ושוכ יוצאים, בבקר יאמרו מי יתן ערבי ובערב יאמרו מי יתן בקר.

צבא הודי שומר את העיר. משמרות עומדות בשערים ועל פרשות הסממאות בודקים הם בכיסי העוברים ושבים בחניפות-יד. מחרימים את האולרים ומקלות השיוול. לעת ערב, בהתחלה המשמרות, נושא אחד מענקי-הקומה האלה בגאון את שרל היום — צרור מקלות, איש אינו מבין שפתם והם אינם שומעים שפת איש. בקרות דבר-מה — לעזרה לא יבואו, ולקרא להם אי אפשר, — לא יבינו; כלילה מסכנים הם סמתנפלים ומגנבים — במרם יספיק מי שירצה לגשת אליהם לבאר דבר-מה — יירו בו, כאשר קרה. מתהלכים הם בלילות ברחובות, הראשיים, לדברים אינם פונים, ולפנות סמויות אינם סרים. ופה מרי לילה שר ונגבות, רבעים

31

שלמים הנם חבורי ננות. השכן הערבי נכנס דרך הגג אל הצרי-היהודים שנפתחה מיושביה מוציא כמנוחה שלמה את החפצים שנותרו בה ומעבירם דרך הגנות אל שכן רחוק, לבל יאחז, אם יחפשו אצלו. מעשים שהיו. אך גם מדת זהירות זו מיותרת היא, כי אין מחפשים כלל. כשמודיעים להודים — במקרה גם, בהמצא ביניהם אחד המבין קצת אנגלית — עונים הם, כי אין זה מענינם, הם הפקדו רק לברק את העוברים ולהחרים נשק ולשמר כי מ 6 עד 6 לא יצא איש מפתח ביתו חוצה, ואם באים עד האופיציר האנגלי מפקד הוא בלא כלום. עובדה היא שאופיציר אנגלי, מזור, אמר לאשה יהודיה אחת ולסתרגמן שהביאה — לספר לאופיציר, כי הנותה נשרדה וכי יודעת היא מי שרדה והיכן הבונים הרברים הגנובים — כדברים האלה. "לכו לכם אין ברצוני לשמעכם, אין אני אוהב אתכם. לאלה מאתנו שחדרו בימים האלה אל מסתרי העיר העתיקה היתה ההודמנות ללמד הרבה מאד. מרגין ומעודד היה יחס יהודי הדור הישן, כוקנים כצעירים, אלינו. בחבה ובהערצה פגשונו, בהערכת נאמנה של המעשה שקבלנו על עצמנו ובהוקרת מסירותנו לענין שהוא לטובת כלל ישראל. ציוניסטען קראו לנו. והיה בכנוי זה גם מן הלגלוג שיש בו קצת לטיפה, גם מן הכבוד אלינו והכרת ההבדל שבנינו לביניהם. בראשונה הפליא אותנו כנוי מיוחד זה, השגור כל כך בפי יהודים אלה, גברים ונשים, גדולים וקטנים. אך הן כטה כנויים להם כפינו אנו. זעם הכנויים האלה תקופה היתה בנו הרגשת האחדות הגמורה בעצמת הכאב והעלבון, ובהתאמצות להבליג על היואש, ובשבועה האלמת לעמד בפני פרעניות ימים יבואו.

ס. כ"קדס.

בליל אחרון של ססה נעורו חברי קבוצת תלפיות (על יד ירושלים) עיי יריות וזריקת אבנים. ההתנפלות נמשכה שעות אחדות. משמר הצבא שעמד בקרבת מקום לא בא לעזרה. פעמים עלה בידי חברי הקבוצה להכריח את המתנפלים, אך הם הצליחו בינתיים להריק את טחנן כלי העבודה.

למחרת היום הודיעו על המעשה לוועד הצירים, והלה שלח ידיעה לממשלה על סמך ידיעה זו בא, אל הקבוצה קסמן אנקלי הממונה על המשמר הקרוב לקבוצה לערך הקירה ודרישה. הוא השתדל למצא הכחשה לדברים הכתובים בידיעה ששמר והיצ, אך לא הצליח. בדבר הקובלנה על המשמר ההודי אמר, כי אין זה מענינו של המשמר לרוץ לכל מקום שיריות נשמעות בו. ובסוף אמר: אבל היהודים התנקשו בנפשו המופתי, הן זה הוכח?

הממשלה שלחה צירקור לכל מושלי המחוזות בארץ. בו היא מודיעה, כי היות ונפוצות שמועות בלתי נכונות על המצב בירושלים, תוציא היא מרי טעם ביולטנים רשמיים.